

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่ผลิตในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่ผลิตในประเทศไทย ในด้านผู้ผลิต ประเภท เนื้อหา ปีที่พิมพ์ และลักษณะการจัดพิมพ์ และศึกษาจำนวน ประเภท เนื้อหา และปีที่พิมพ์ของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่มีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ งานวิจัยนี้ได้กำหนดสมมติฐานไว้ดังนี้

1. สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นหนังสือทั่วไป ผลิตโดยสำนักพิมพ์เอกชน และผลิตในระหว่างปี พ.ศ. 2540 ถึง 2546
2. ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทุกแห่ง มีสิ่งพิมพ์เนื้อหาด้านอาหารและโภชนาการมากกว่าเนื้อหาคหกรรมศาสตร์ด้านอื่น

งานวิจัยนี้ได้วิเคราะห์สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่ผลิตในประเทศไทยจำนวนทั้งสิ้น 4,344 รายการ และได้ศึกษาสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่มีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัย 6 แห่งที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ สรุปผลการวิจัยนำเสนอเป็น 2 ตอนดังนี้

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ตอนที่ 1 สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่ผลิตในประเทศไทยในด้านผู้ผลิต ประเภท เนื้อหา ปีที่พิมพ์ และลักษณะการจัดพิมพ์

สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่ผลิตในประเทศไทยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 4,344 รายการ ส่วนใหญ่เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีชื่อบุคคลเป็นผู้เขียน และจำนวนมากที่สุดผลิตโดยสำนักพิมพ์เอกชน สิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่เป็นหนังสือและเป็นหนังสือทั่วไปมากกว่าสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น สิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุดและรองลงมา มีเนื้อหาอาหารและโภชนาการ และเนื้อหาการจัดการบ้านเรือน และพิมพ์ในระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2546 และระหว่างปี พ.ศ. 2530 - 2539 ตามลำดับ สิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุดมีจำนวนหน้าระหว่าง 50 – 150 หน้า อัตราส่วนสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบมี

จำนวนมากกว่าสิ่งพิมพ์ที่ไม่มีภาพประกอบ และอัตราส่วนสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบขาว – ดำ มีจำนวนมากกว่าสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบสี

สำหรับรายละเอียดการวิเคราะห์สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์แต่ละด้านมีผลดังนี้

1.1 ผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์

สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ส่วนใหญ่ จำนวน 4,059 รายการ (93.44%) และจำนวน 4,237 รายการ (97.54%) ปรากฏชื่อผู้เขียน และชื่อหน่วยงานที่ผลิต ตามลำดับ สิ่งพิมพ์ส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่มีชื่อผู้เขียน และไม่มีชื่อหน่วยงานที่ผลิต สำหรับสิ่งพิมพ์ที่ปรากฏชื่อผู้เขียนนั้น ส่วนใหญ่จำนวน 3,521 รายการ (86.75%) มีชื่อบุคคลเป็นผู้เขียน และส่วนน้อยมีชื่อสถาบันเป็นผู้เขียน ส่วนสิ่งพิมพ์ที่ปรากฏชื่อหน่วยงานผลิตนั้น จำนวนมากที่สุด 2,040 รายการ (48.15%) ผลิตโดยสำนักพิมพ์เอกชน รองลงมาจำนวน 1,552 รายการ (36.63%) ผลิตโดยสถาบันการศึกษา และน้อยที่สุดจำนวน 42 รายการ (1.00%) ผลิตโดยหน่วยงานเอกชน (ตารางที่ 1 - 2)

ผลการวิจัย ครั้งนี้พบว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ในส่วนที่กำหนดไว้ว่า สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ส่วนใหญ่ผลิตโดยสำนักพิมพ์เอกชน

การที่ผลวิจัยครั้งนี้พบว่า สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่ผลิตโดยสำนักพิมพ์เอกชนมีจำนวนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของสิ่งพิมพ์ทั้งหมด (48.15%) และมีชื่อสิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่ทางด้านคหกรรมศาสตร์ อาจเป็นเพราะว่ามีหลายหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ ทำให้จำนวนสิ่งพิมพ์ที่ผลิตกระจายไปที่หน่วยงานประเภทอื่นด้วย โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่ผลิตสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์เพื่อการเรียนการสอน และมีวิทยานิพนธ์ที่เป็นผลงานของนักศึกษาในระดับปริญญาโท นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน สมาคมวิชาชีพ มูลนิธิต่างๆ ที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งผลิตสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์อีกด้วย ทำให้สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ส่วนใหญ่ไม่ได้จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เอกชน ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกพร พรวิโรภพ (2546) ที่พบว่า หนังสือภาษาไทยเกี่ยวกับสุขภาพทางเลือก ที่จัดพิมพ์ในระหว่าง พ.ศ. 2526 – 2545 ส่วนใหญ่ผลิตโดยสำนักพิมพ์เอกชน

1.2 ประเภทของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์

สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์จำนวนมากที่สุด 3,078 รายการ (70.85%) เป็นสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ และเป็นหนังสือทั่วไปมากที่สุด จำนวน 2,167 รายการ (70.40%) รองลงมาจำนวน 1,237 รายการ (28.48%) เป็นสิ่งพิมพ์ประเภทรายงาน และเป็นวิทยานิพนธ์จำนวนมากที่สุด 782 รายการ (63.21%) และน้อยที่สุดจำนวน 29 รายการ (0.67%) เป็นหนังสืออ้างอิง และเป็นพจนานุกรมจำนวนมากที่สุด 16 รายการ (55.17%) (ตารางที่ 3)

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา ธาตาคเดช (2531) ที่พบว่า หนังสือพุทธศาสนาที่เขียนเป็นภาษาไทย ซึ่งพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2520 – 2527 ส่วนใหญ่เป็นหนังสือพุทธศาสนาทั่วไป อย่างไรก็ตามในการผลิตสิ่งพิมพ์เนื้อหาเฉพาะสาขานั้น ส่วนใหญ่ของสิ่งพิมพ์ที่ผลิตอาจแตกต่างกันไปดังผลการวิจัยของ สุนันทา พัฒน์จันทร์หอม (2538) ที่พบว่า สิ่งพิมพ์ทางด้านพาณิชยนาวิไทยส่วนใหญ่ผลิต เป็นสิ่งพิมพ์ประเภทรายงานการวิจัย ส่วนงานวิจัยของ Gu (2002) พบว่า สิ่งพิมพ์ทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศมาเลเซีย ส่วนใหญ่เป็นเอกสารประชุมสัมมนา

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ในส่วนที่กำหนดไว้ว่า สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นหนังสือทั่วไป โดยผลการวิจัยพบว่า ไม่ถึงร้อยละ 50

การที่ผลการวิจัยพบว่า หนังสือทั่วไปซึ่งถึงแม้จะมีจำนวนมากที่สุด 2,167 รายการ แต่เมื่อเทียบสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ทั้งหมด 4,344 รายการ หนังสือทั่วไปมีจำนวนน้อยกว่าร้อยละ 50 คือ 49.88% จึงมิใช่สิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่ของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์มีทั้งสิ้น 12 ประเภทย่อย สิ่งพิมพ์แต่ละประเภทมีหน่วยงานที่ผลิตแตกต่างกันตามนโยบายและวัตถุประสงค์ในการผลิต ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ จำนวนสิ่งพิมพ์ที่ผลิตจึงกระจายไปเป็นประเภทย่อยต่างๆ หนังสือทั่วไปจึงมิใช่สิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่ของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์

ในด้านประเภทของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่แต่ละหน่วยงานผลิตนั้น (ตารางที่ 4) พบว่า หน่วยงาน 3 ประเภท ผลิตสิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุด ได้แก่ สถาบันการศึกษา ผลิตสิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุด 4 ประเภท ได้แก่ ตำรา/เอกสารประกอบการสอน รายงานการประชุม/รายงานการสัมมนา รายงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ สำนักพิมพ์เอกชนผลิตสิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุด 4 ประเภท ได้แก่ หนังสือทั่วไป หนังสือแปล พจนานุกรม และสารานุกรม

และหน่วยงานราชการผลิตสิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุด 3 ประเภท ได้แก่ หนังสือเรียน คู่มือ / หนังสือหลักสูตร และหนังสือคู่มือ

1.3 เนื้อหาของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์

ในด้านเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่ผลิตนั้น (ตารางที่ 5) พบว่า สิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุด 2,569 รายการ (59.76%) มีเนื้อหาอาหารและโภชนาการ รองลงมาเป็นสิ่งพิมพ์เนื้อหาการจัดการบ้านเรือนจำนวน 851 รายการ (19.59%) และน้อยที่สุดจำนวน 154 รายการ (3.55%) เป็นสิ่งพิมพ์เนื้อหาผ้า เส้นใย เครื่องแต่งกายและศิลปสัมพันธ์ โดยเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาย่อยในแต่ละหมวด ดังนี้

สิ่งพิมพ์เนื้อหาผ้า เส้นใย เครื่องแต่งกายและศิลปสัมพันธ์ จำนวนมากที่สุดเป็นสิ่งพิมพ์เนื้อหาการตัดเย็บเบื้องต้น และจำนวนน้อยที่สุดเป็นสิ่งพิมพ์เนื้อหาการผลิตผ้าจากเส้นใยชนิดต่างๆ

สิ่งพิมพ์เนื้อหาอาหารและโภชนาการ จำนวนมากที่สุดเป็นสิ่งพิมพ์เนื้อหาหลักการประกอบอาหาร และจำนวนน้อยที่สุด เป็นสิ่งพิมพ์เนื้อหาอาหารครอบครัว และสิ่งพิมพ์เนื้อหาการจัดการอาหารปริมาณมาก

สิ่งพิมพ์เนื้อหาพัฒนาการครอบครัวและเด็ก ส่วนใหญ่เป็นสิ่งพิมพ์เนื้อหาพัฒนาการครอบครัวและเด็ก ส่วนน้อยเป็นสิ่งพิมพ์เนื้อหาพัฒนาของครอบครัว

สิ่งพิมพ์เนื้อหาการจัดการบ้านเรือน จำนวนมากที่สุดเป็นสิ่งพิมพ์เนื้อหาการจัดการเรื่องแผนงาน และจำนวนน้อยที่สุดเป็นสิ่งพิมพ์เนื้อหาการจัดการด้านการเงิน และไม่มีสิ่งพิมพ์เนื้อหาการจัดการเรื่องเวลา

สิ่งพิมพ์เนื้อหาการปรับปรุงและการตกแต่งที่อยู่อาศัย จำนวนมากที่สุดเป็นเนื้อหาข้อคิดในการปลูกสร้างบ้านที่เกี่ยวกับสุขลักษณะ ความสะดวก ความปลอดภัย และจำนวนน้อยที่สุดเป็นสิ่งพิมพ์เนื้อหาการเลือกทำเลที่ตั้ง และปัจจัยประกอบที่จำเป็นในการเลือก

การที่ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์จำนวนมากที่สุดมีเนื้อหาอาหารและโภชนาการ อาจเป็นเพราะว่า เนื้อหานี้เป็นเรื่องใกล้ตัว และเกี่ยวข้องกับ

ชีวิตประจำวัน จึงเป็นที่สนใจของบุคคลทั่วไป ประกอบกับหลักสูตรที่เปิดสอนสาขาวิชา คหกรรมศาสตร์ในมหาวิทยาลัยทุกแห่ง มีสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ จึงทำให้มีการผลิต สิ่งพิมพ์เนื้อหาอาหารและโภชนาการจำนวนมากว่าเนื้อหาคหกรรมศาสตร์ด้านอื่น

สำหรับเนื้อหาทางด้านคหกรรมศาสตร์ของสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทนั้น (ตารางที่ 6) ผลการวิจัยพบว่า จำนวนมากที่สุดและรองลงมาของสิ่งพิมพ์ทั้ง 8 ประเภท มีเนื้อหาอาหารและ โภชนาการ และเนื้อหาการจัดการบ้านเรือน ตามลำดับ สิ่งพิมพ์ทั้ง 8 ประเภท ได้แก่ ตำรา / เอกสารประกอบการสอน (275, 118) หนังสือทั่วไป (1,388, 402) หนังสือคู่มือ (15, 4) หนังสือ แปล (87, 82) นามานุกรม (5, 2) รายงานการประชุม / รายงานการสัมมนา (71, 10) รายงานวิจัย (276, 63) และวิทยานิพนธ์ (421, 142)

สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ 5 ประเภทมีการผลิตครบทุกเนื้อหา คือ ตำรา / เอกสารประกอบการสอน หนังสือเรียน หนังสือทั่วไป รายงานวิจัย และวิทยานิพนธ์

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การผลิตเนื้อหาในสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทนั้น มีความแตกต่างกันตามสาขาวิชา ดังผลการวิจัยของสุนันทา พัฒน์จันทร์หอม (2538) ที่พบว่า สิ่งพิมพ์ทางด้าน พาณิชยนาวิส่วนใหญ่มีเนื้อหาทางด้านธุรกิจการขนส่งทางเรือ และผลิตเป็นรายงานการวิจัย และ งานวิจัยของ Gu (2002) ที่พบว่า สิ่งพิมพ์ทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี สารสนเทศของประเทศมาเลเซีย มีเนื้อหาวิศวกรรมซอฟต์แวร์จำนวนมากที่สุด โดยส่วนใหญ่ (57.10%) เป็นเอกสารประชุมสัมมนา

นอกจากนี้การที่การวิจัยพบว่า วิทยานิพนธ์จำนวนมากที่สุด 421 รายการ (53.84%) มีเนื้อหาทางด้านอาหารและโภชนาการ ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวพร เมืองแก้ว (2543) ที่พบว่า วิทยานิพนธ์สาขาคหกรรมศาสตร์จำนวนสูงสุด 47 เรื่อง (28.50%) มี เนื้อหาการศึกษา และการบริการชุมชน รองลงมา 35 เรื่อง (21.20%) มีเนื้อหาโภชนาการ สุขภาพ และการจัดการอาหาร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า แนวทางในการจำแนกเนื้อหาของ งานวิจัยมีความแตกต่างกัน การจำแนกเนื้อหาวิทยานิพนธ์ของงานวิจัยเรื่องนี้จำแนกเนื้อหาตาม องค์ความรู้ของสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ซึ่งมี 5 สาขาวิชาหลัก (ทวิรัตน์ ธนาคม, 2511) ส่วน การจำแนกเนื้อหาวิทยานิพนธ์ของ เสาวพร เมืองแก้ว (2543: 45 - 46) ใช้การจำแนกเนื้อหาตาม การแบ่งกลุ่มการนำเสนอผลการวิจัยของการประชุมคหกรรมศาสตร์ภูมิภาคเอเชียครั้งที่ 9 และ 10 (Asian Regional Association for Home Economics) ซึ่งจำแนกเป็น 10 ข้อ ประกอบกับ

วิทยานิพนธ์บางเรื่องอาจจัดอยู่ได้หลายหัวข้อ ขึ้นอยู่กับการจำแนกว่าใช้เกณฑ์อะไรในการจัดหัวข้อ

เนื้อหาของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์จำแนกตามหน่วยงานที่ผลิต พบว่าสิ่งพิมพ์ 5 เนื้อหาจำนวนมากที่สุดผลิตโดยสำนักพิมพ์เอกชนคือ เนื้อหาผ้า เส้นใย เครื่องแต่งกาย และศิลปสัมพันธ์ เนื้อหาอาหารและโภชนาการ เนื้อหาพัฒนาการครอบครัวและเด็ก เนื้อหาการจัดการบ้านเรือน และเนื้อหารวมเรื่องทางด้านคหกรรมศาสตร์ สิ่งพิมพ์เนื้อหาการปรับปรุงและการตกแต่งที่อยู่อาศัยจำนวนมากที่สุดผลิตโดยสถาบันการศึกษา

นอกจากนี้ มี 3 หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ครบทุกเนื้อหา คือ สถาบันการศึกษา สำนักพิมพ์เอกชน และหน่วยงานราชการ ส่วนหน่วยงานเอกชนไม่มีการผลิตสิ่งพิมพ์เนื้อหาผ้า เส้นใย เครื่องแต่งกาย ศิลปสัมพันธ์ และสมาคมวิชาชีพ มูลนิธิ ไม่ได้ผลิตสิ่งพิมพ์เนื้อหาการปรับปรุงและการตกแต่งที่อยู่อาศัย

การที่ผลการวิจัยพบว่า สถาบันการศึกษา สำนักพิมพ์เอกชน และหน่วยงานราชการผลิตสิ่งพิมพ์ครบทุกเนื้อหานั้น เนื่องจาก หน่วยงานดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการผลิตสิ่งพิมพ์ที่ชัดเจน โดยสถาบันศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการเรียนการสอน การแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ สำนักพิมพ์เอกชนมีวัตถุประสงค์เพื่อการจำหน่าย และจะผลิตให้ครอบคลุมเนื้อหาโดยรวม และเป็นเรื่องที่บุคคลทั่วไปสนใจ ส่วนหน่วยงานราชการมีวัตถุประสงค์เพื่อการเผยแพร่ผลงานของหน่วยงาน และผลิตเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในระดับต่างๆ จึงต้องผลิตสิ่งพิมพ์ให้ครบทุกเนื้อหา

1.4 ปีที่พิมพ์ของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์

ผลการวิจัยในด้านปีที่พิมพ์ครอบคลุมปีที่พิมพ์ของสิ่งพิมพ์โดยรวม ปีที่พิมพ์ของสิ่งพิมพ์จำแนกตามหน่วยงานที่ผลิต ประเภท และเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ดังนี้

- 1) สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ส่วนใหญ่ปรากฏปีที่พิมพ์ ส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ สิ่งพิมพ์ที่ปรากฏปีที่พิมพ์จำนวนมากที่สุด 1,554 รายการ (35.99%) ผลิตในระหว่างปี พ.ศ. 2540 - 2546 รองลงมาใกล้เคียงกัน 1,553 รายการ (35.97%) ผลิตในระหว่างปี

พ.ศ. 2530 - 2539 และจำนวนน้อยที่สุด 213 รายการ (4.93%) ผลิตในระหว่างปี พ.ศ. 2510 - 2519 (ตารางที่ 8)

ผลการวิจัยครั้งนี้จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อ 1 ในส่วนที่กำหนดไว้ว่า สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ส่วนใหญ่ ผลิตในระหว่างปี พ.ศ. 2540 - 2546 โดยผลการวิจัยพบว่า มีจำนวนน้อยกว่าร้อยละ 50

อาจเนื่องมาจาก จำนวนปีที่ครอบคลุมทั้งสองช่วงไม่เท่ากัน คือ 7 ปี และ 10 ปี ตามลำดับ หากจำนวนปีเท่ากันทั้งสองช่วง เป็นไปได้ว่าจำนวนสิ่งพิมพ์ที่ผลิตใน 2 ช่วงต้องมีความแตกต่างกันมากกว่านี้ อย่างไรก็ตาม การที่สิ่งพิมพ์ผลิตระหว่างปี พ.ศ. 2540 - 2546 มีจำนวนรายการ 1,554 รายการ (35.94%) ของสิ่งพิมพ์ที่ปรากฏปีที่พิมพ์ จึงมีส่วนใหญ่ของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์

2) ในด้านหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ในแต่ละช่วงนั้น (ตารางที่ 9) พบว่า มี 2 หน่วยงานผลิตสิ่งพิมพ์ในระหว่างปี พ.ศ. 2540 - 2546 จำนวนมากที่สุด คือ สถาบันการศึกษา จำนวน 592 รายการ (38.19%) และสำนักพิมพ์เอกชนจำนวน 787 รายการ (38.90%) และมี 3 หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2530 - 2539 จำนวนที่สุด คือ หน่วยงานราชการ จำนวน 179 รายการ (35.94%) หน่วยงานเอกชนจำนวน 18 รายการ (42.57%) และสมาคมวิชาชีพ มูลนิธิจำนวน 42 รายการ (41.60%)

3) เมื่อพิจารณาสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทตามปีที่พิมพ์แล้ว (ตารางที่ 10) พบว่ามีสิ่งพิมพ์ 4 ประเภทที่ผลิตในระหว่างปี พ.ศ. 2540 - 2546 จำนวนมากที่สุด ได้แก่ หนังสือทั่วไป จำนวน 831 รายการ (38.70%) พจนานุกรม จำนวน 8 รายการ (50.00%) รายงานวิจัย จำนวน 157 รายการ (43.25%) และวิทยานิพนธ์จำนวน 335 รายการ (42.84%) และมีสิ่งพิมพ์ 2 ประเภทที่ผลิตในระหว่างปี พ.ศ. 2530 - 2539 จำนวนมากที่สุด ได้แก่ หนังสือแปลจำนวน 124 รายการ (62.00%) และรายงานการประชุม / รายงานการสัมมนา จำนวน 42 รายการ (46.15%)

สำหรับเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ที่ผลิตในแต่ละช่วงปีนั้น (ตารางที่ 11) พบว่า มี 3 เนื้อหาที่จำนวนสิ่งพิมพ์ที่ผลิตในระหว่างปี พ.ศ. 2540 - 2546 มีมากกว่าที่ผลิตในช่วงปีอื่นๆ คือ สิ่งพิมพ์เนื้อหาอาหารและโภชนาการ จำนวน 973 รายการ (37.70%) สิ่งพิมพ์เนื้อหาการปรับปรุงและการตกแต่งที่อยู่อาศัยจำนวน 98 รายการ (59.75%) และสิ่งพิมพ์รวมเรื่องทางด้านคหกรรมศาสตร์ จำนวน 132 รายการ (33.84%)

1.5 ลักษณะการจัดพิมพ์

1.5.1 จำนวนหน้าของสิ่งพิมพ์

ผลการวิจัยด้านจำนวนหน้าของสิ่งพิมพ์ ครอบคลุมจำนวนหน้าของสิ่งพิมพ์ โดยรวม จำนวนหน้าของสิ่งพิมพ์จำแนกตามประเภทและตามเนื้อหาของสิ่งพิมพ์

1) ในด้านจำนวนหน้าของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ (ตารางที่ 12) ผลการวิจัยพบว่า สิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุด 2,079 รายการ (47.86%) มีจำนวนหน้าระหว่าง 50 - 150 หน้า รองลงมาสิ่งพิมพ์จำนวน 1,176 รายการ (27.07%) มีจำนวนหน้าระหว่าง 151 - 250 หน้า และน้อยที่สุดสิ่งพิมพ์จำนวน 488 รายการ (11.23%) มีจำนวนหน้าน้อยกว่า 50 หน้า

2) สำหรับจำนวนหน้าของสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทนั้น (ตารางที่ 13) พบว่า มีสิ่งพิมพ์ 9 ประเภทที่สิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุดมีจำนวนหน้าระหว่าง 50 - 150 หน้า ได้แก่ หนังสือเรียน (62 รายการ) คู่มือ / หนังสือหลักสูตร (16 รายการ) หนังสือทั่วไป (1,038 รายการ) หนังสือคู่มือ (11 รายการ) หนังสือแปล (95 รายการ) พจนานุกรม (8 รายการ) รายงานการประชุม / รายงานการสัมมนา (45 รายการ) รายงานวิจัย (165 รายการ) และวิทยานิพนธ์ (464 รายการ) มีสิ่งพิมพ์ 3 ประเภทที่สิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุดมีจำนวนหน้ามากกว่า 250 หน้า คือ ตำรา / เอกสารประกอบการสอน (181 รายการ) สารานุกรม (3 รายการ) และนามานุกรม (3 รายการ) อาจเนื่องมาจาก การที่สิ่งพิมพ์แต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะในการนำไปใช้ วัตถุประสงค์ในการใช้ กลุ่มผู้ใช้ และเนื้อหาที่แตกต่างกัน ทำให้จำนวนหน้าของสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทมีจำนวนหน้าที่ไม่เท่ากันดังผลการวิจัยที่ปรากฏ

3) ส่วนจำนวนหน้าของสิ่งพิมพ์แต่ละเนื้อหานั้น (ตารางที่ 14) พบว่า จำนวนมากที่สุดของสิ่งพิมพ์ทุกเนื้อหาทั้ง 6 หมวด มีจำนวนหน้าระหว่าง 50 - 150 หน้า และจำนวนน้อยที่สุดของทุกเนื้อหามีจำนวนหน้าน้อยกว่า 50 หน้า ยกเว้น สิ่งพิมพ์เนื้อหาอาหารและโภชนาการที่สิ่งพิมพ์จำนวนน้อยเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีจำนวนมากกว่า 250 หน้า

1.5.2 ภาพประกอบของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์

ผลการวิจัยในด้านภาพประกอบครอบคลุมภาพประกอบของสิ่งพิมพ์โดยรวม ภาพประกอบของสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยหน่วยงานต่างๆ ภาพประกอบของสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทและภาพประกอบของสิ่งพิมพ์แต่ละเนื้อหา ดังรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังนี้

1) ในด้านภาพประกอบของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์นั้น (ตารางที่ 15) พบว่า อัตราส่วนสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบมีจำนวนมากกว่าสิ่งพิมพ์ที่ไม่มีภาพประกอบ 2,430 : 1,914 รายการ ส่วนสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบนั้น อัตราส่วนสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบขาว – ดำ มีจำนวนมากกว่าสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบสี 1,842 : 588 รายการ

จากผลการวิจัยพบว่า อัตราส่วนสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่มีภาพประกอบขาว – ดำ มีจำนวนมากกว่าสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบสี สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกพร พรวิโรภ (2546) ที่พบว่า หนังสือภาษาไทยเกี่ยวกับสุขภาพทางเลือก ที่จัดพิมพ์ในระหว่าง พ.ศ. 2526 – 2545 ส่วนใหญ่เป็นภาพถ่ายและมีสีขาวดำมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยบางส่วนของ เสาวรส เปล่งแสงศรี (2531) ที่พบว่า หนังสือท่องเที่ยวเมืองไทยส่วนใหญ่มีภาพประกอบเป็นภาพสีและภาพขาว – ดำ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ต้นทุนในการพิมพ์ภาพประกอบสีมีราคาที่สูง และมีความยุ่งยากในการจัดพิมพ์มากกว่าการพิมพ์ภาพประกอบขาว - ดำ แม้ว่าจะเป็นที่สนใจของผู้อ่านก็ตาม

2) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบกับสิ่งพิมพ์ที่ไม่มีภาพประกอบตามหน่วยงานที่ผลิตแล้ว (ตารางที่ 16) พบว่า อัตราส่วนของสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบที่สำนักพิมพ์เอกชน หน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน สมาคมวิชาชีพและมูลนิธิ ผลิตมีจำนวนมากกว่าสิ่งพิมพ์ที่ไม่มีภาพประกอบ ดังนี้ สำนักพิมพ์เอกชน (1,471 : 569 รายการ) หน่วยงานราชการ (300 : 202 รายการ) หน่วยงานเอกชน (28 : 14 รายการ) และสมาคมวิชาชีพ มูลนิธิ (65 : 36 รายการ) ในขณะที่อัตราส่วนสิ่งพิมพ์ที่ไม่มีภาพประกอบที่สถาบันการศึกษาผลิต มีจำนวนมากกว่าสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบ (1,044 : 508 รายการ)

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบขาว – ดำ กับสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบสีที่หน่วยงานผลิตแล้ว พบว่า อัตราส่วนสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบขาว – ดำ ที่ผลิตโดยหน่วยงานทุกประเภทมีจำนวนมากกว่าสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบสี ดังนี้ สถาบันการศึกษา (485 : 23 รายการ) สำนักพิมพ์เอกชน (974 : 497 รายการ) หน่วยงานราชการ (257 : 43 รายการ) หน่วยงานเอกชน (16 : 12 รายการ) และสมาคมวิชาชีพและมูลนิธิ (59 : 6 รายการ)

3) เมื่อพิจารณาภาพประกอบของสิ่งพิมพ์แต่ละประเภท (ตารางที่ 17) พบว่า อัตราส่วนสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบของสิ่งพิมพ์ 6 ประเภท มีจำนวนมากกว่าสิ่งพิมพ์ที่ไม่มีภาพประกอบ คือ ตำรา / เอกสารประกอบการสอน หนังสือเรียน หนังสือทั่วไป หนังสือคู่มือ หนังสือแปล และสารานุกรม

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบขาว – ดำ กับสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบสีของสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่ของสิ่งพิมพ์ทุกประเภทเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบขาว – ดำ สิ่งพิมพ์ส่วนน้อยเท่านั้นที่สิ่งพิมพ์มีภาพประกอบสี โดยมีสิ่งพิมพ์ 4 ประเภทที่ไม่มีภาพประกอบสี ได้แก่ หนังสือเรียน คู่มือครู / หนังสือหลักสูตร พจนานุกรม และวิทยานิพนธ์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การที่สิ่งพิมพ์ 4 ประเภทนี้เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีการใช้เฉพาะกลุ่มบุคคล จึงไม่ได้เน้นเรื่องสีสันและความสวยงาม แต่เน้นการนำไปใช้มากกว่า

4) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบและสิ่งพิมพ์ที่ไม่มีภาพประกอบตามเนื้อหาของสิ่งพิมพ์แล้ว (ตารางที่ 18) พบว่า มีจำนวนภาพประกอบมากกว่าสิ่งพิมพ์ที่ไม่มีภาพประกอบ ได้แก่ เนื้อหาผ้า เส้นใย เครื่องแต่งกายและศิลปสัมพันธ์ (128 : 26 รายการ) เนื้อหาอาหารและโภชนาการ (1,553 : 1,063 รายการ) และเนื้อหาพัฒนาการครอบครัวและเด็ก (116 : 68 รายการ)

ส่วนสิ่งพิมพ์ 3 เนื้อหาที่มีอัตราส่วนของสิ่งพิมพ์ที่ไม่มีภาพประกอบจำนวนมากว่าสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบ ดังนี้ เนื้อหาการจัดการบ้านเรือน (438 : 413 รายการ) เนื้อหาการปรับปรุงและการตกแต่งที่อยู่อาศัย (110 : 55 รายการ) และรวมเรื่องทางด้านคหกรรมศาสตร์ (209 : 185 รายการ)

ตอนที่ 2 จำนวน ประเภท เนื้อหา และปีที่พิมพ์ของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่มีใน ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์มี 6 แห่ง ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชานี้ ได้รวบรวมสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์เพื่อรองรับหลักสูตรที่เปิดสอน โดยมีจำนวนสิ่งพิมพ์ที่รวบรวมแตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์จำนวนมากที่สุด ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยทุกแห่งมีสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือจำนวนมากที่สุด และมีหนังสือทั่วไปมากกว่าสิ่งพิมพ์ประเภทย่อยอื่นๆ มีสิ่งพิมพ์เนื้อหาอาหารและโภชนาการจำนวนมากว่าเนื้อหาอื่น และมีสิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุดที่ผลิตในระหว่างปี พ.ศ. 2530 - 2539 ยกเว้นเพียงแห่งเดียว คือ ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีสิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุดที่ผลิตในระหว่างปี พ.ศ. 2540 - 2546

ผลการวิจัยด้านจำนวน ประเภท เนื้อหา และปีที่พิมพ์ของสิ่งพิมพ์ที่มีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์มีดังนี้

2.1 จำนวนสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่มีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์มีจำนวน 6 แห่งคือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ซึ่งห้องสมุดของมหาวิทยาลัยดังกล่าวได้รวบรวมสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่ผลิตในประเทศไทย โดยมีจำนวนแตกต่างกัน จากจำนวนสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่สำรวจได้ทั้งหมด 4,344 รายการ (ตารางที่ 19) พบว่า มีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จำนวนมากที่สุด 1,792 รายการ (41.25%) รองลงมามีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำนวน 1,504 รายการ (34.62%) และมีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จำนวน 1,400 รายการ (32.23%) และห้องสมุดของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีจำนวนน้อยที่สุดจำนวน 581 รายการ (13.37%)

2.2 ประเภทของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่มีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

ในด้านประเภทของสิ่งพิมพ์ที่มีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์นั้น (ตารางที่ 20) ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยทุกแห่งมีสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือจำนวนมากที่สุด มีสิ่งพิมพ์ประเภทรายงานจำนวนรองลงมา และมีสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสืออ้างอิงจำนวนน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาประเภทย่อยของสิ่งพิมพ์ทั้ง 3 ประเภทที่มีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยแล้ว พบว่า สิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือนั้น ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง มีหนังสือทั่วไปจำนวนมากที่สุด ส่วนสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสืออ้างอิง ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยทุกแห่งมีพจนานุกรมจำนวนมากกว่าสารานุกรมและนามานุกรม ยกเว้นมหาวิทยาลัยรามคำแหงเพียงแห่งเดียวที่มีสารานุกรม (4 รายการ) มากกว่าพจนานุกรม (3 รายการ) และนามานุกรม (1 รายการ)

สำหรับสิ่งพิมพ์ประเภทรายงานนั้น ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย 4 แห่ง มีรายงานวิจัยจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีห้องสมุดของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ที่มีสิ่งพิมพ์ประเภทวิทยานิพนธ์จำนวนมากที่สุดคือ ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (355 รายการ) และห้องสมุดของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (95 รายการ)

การที่ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีวิทยานิพนธ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์จำนวนมากถึง 355 รายการ เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ในระดับปริญญาโท 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ ภาควิชาคหกรรมศาสตร์, 2548) และสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาอาชีวศึกษา, 2548) ทำให้มีวิทยานิพนธ์จำนวนมากความมหาวิทยาลัยอื่น

สำหรับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น การที่ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยมีวิทยานิพนธ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์จำนวน 95 รายการ อาจเนื่องมาจาก การที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเปิดหลักสูตรสาขาต่างๆ ในระดับปริญญาโทและมีนักศึกษาทำวิทยานิพนธ์ที่มีหัวข้อที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ จึงทำให้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยมีวิทยานิพนธ์ในสาขานี้ ทั้งๆ ที่มหาวิทยาลัยไม่ได้เปิดสอนในระดับปริญญาโท

2.3 เนื้อหาของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่มีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

ในด้านเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่มีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ (ตารางที่ 21) ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยทุกแห่งรวบรวมสิ่งพิมพ์เหมือนกัน คือ มีสิ่งพิมพ์เนื้อหาอาหารและโภชนาการจำนวนมากที่สุด สิ่งพิมพ์จำนวนรองลงมาที่ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยทุกแห่งมีคือ สิ่งพิมพ์เนื้อหาการจัดการบ้านเรือน และจำนวนน้อยที่สุดคือ สิ่งพิมพ์เนื้อหาการปรับปรุงและการตกแต่งที่อยู่อาศัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่กำหนดไว้ว่า ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทุกแห่ง มีสิ่งพิมพ์เนื้อหาด้านอาหารและโภชนาการมากกว่าเนื้อหาคหกรรมศาสตร์ด้านอื่น

การที่ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชา คหกรรมศาสตร์ทุกแห่งมีสิ่งพิมพ์เนื้อหาอาหารและโภชนาการจำนวนมากที่สุด ซึ่งหมายถึงมี จำนวนมากกว่าสิ่งพิมพ์เนื้อหาคหกรรมศาสตร์ด้านอื่น อาจเนื่องจากเหตุผล 2 ประการคือ ประการแรก สิ่งพิมพ์เนื้อหาอาหารและโภชนาการ เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีการผลิตจำนวนมากที่สุด 2,596 รายการ (ตารางที่ 4) มีสิ่งพิมพ์ครบ 3 ประเภทใหญ่ และ 12 ประเภทย่อย โดยเป็น หนังสือทั่วไปจำนวนมากที่สุด 1,388 รายการ (ตารางที่ 5) ทำให้ห้องสมุดมีโอกาสในการคัดเลือก และจัดหาสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาในด้านนี้ได้มากขึ้น และประการที่สอง การที่หลักสูตรสาขาวิชา คหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรีเปิดสอนกลุ่มวิชาอาหารและโภชนาการในทุกมหาวิทยาลัยจึงทำ ให้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยทุกแห่งจำเป็นต้องจัดหาสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาดังกล่าวเข้ามาจำนวนมาก เพื่อรองรับการเรียนการสอนในหลักสูตร

2.4 ปีที่พิมพ์ของสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่มีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิด สอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

ในด้านปีที่พิมพ์ของสิ่งพิมพ์ที่มีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขา วิชาคหกรรมศาสตร์นั้น (ตารางที่ 22) ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยจำนวน 5 แห่ง มีสิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุดที่ผลิตในระหว่างปี พ.ศ. 2530 - 2539 ได้แก่ ห้องสมุดของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และห้องสมุดของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สำหรับห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้น เป็นห้องสมุดเพียงแห่งเดียวที่ มีสิ่งพิมพ์จำนวนมากที่สุด (722 รายการ) พิมพ์ในระหว่างปี พ.ศ. 2540 - 2546 และมีสิ่งพิมพ์ ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่ผลิตก่อนปี 2510 (53 รายการ) มากกว่าที่มีในห้องสมุดของ มหาวิทยาลัยอื่น โดยที่ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชไม่มีสิ่งพิมพ์ที่ผลิตในช่วงปี ดังกล่าวเลย การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจาก ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีสิ่งพิมพ์ประเภทวิทยานิพนธ์จำนวนมากที่สุด (355 รายการ) และในขณะเดียวกันสิ่งพิมพ์นี้ผลิต มากที่สุดในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2540 - 2546 (ตารางที่ 10) ซึ่งทำให้ห้องสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่ผลิตในระหว่างปี พ.ศ. 2540 - 2546 มากกว่าสิ่งพิมพ์ที่ผลิตในช่วงปีอื่น

นอกจากนี้ การที่ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่ผลิตก่อนปี 2510 มากกว่าที่มีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยอื่น อาจเนื่องจากมหาวิทยาลัยเริ่มงานสอนทางด้านคหกรรมศาสตร์ในปี พ.ศ. 2498 (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะเกษตรภาควิชาคหกรรมศาสตร์, 2549) ทำให้ห้องสมุดมีสิ่งพิมพ์ที่ผลิตในช่วงแรกๆ ในขณะที่ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช เป็นมหาวิทยาลัยที่ก่อตั้งในระยะหลัง จึงไม่มีสิ่งพิมพ์ที่ผลิตในช่วงปีดังกล่าว

การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานที่กำหนดไว้ 2 ข้อ คือ 1) สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นหนังสือทั่วไป ผลิตโดยสำนักพิมพ์เอกชน และผลิตในระหว่างปี พ.ศ. 2540 ถึง 2546 และ 2) ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทุกแห่ง มีสิ่งพิมพ์เนื้อหาด้านอาหารและโภชนาการมากกว่าเนื้อหาคหกรรมศาสตร์ด้านอื่น สามารถสรุปได้ว่ามีทั้งที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ดังนี้

ส่วนที่สอดคล้องกับสมมติฐาน

สมมติฐานข้อ 2 ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทุกแห่ง มีสิ่งพิมพ์เนื้อหาด้านอาหารและโภชนาการมากกว่าเนื้อหาคหกรรมศาสตร์ด้านอื่น

ส่วนที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

สมมติฐานข้อ 1 สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นหนังสือทั่วไป ผลิตโดยสำนักพิมพ์เอกชน และผลิตในระหว่างปี พ.ศ. 2540 ถึง 2546 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานทุกด้าน เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า หนังสือทั่วไปทางด้านคหกรรมศาสตร์ จำนวนสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่ผลิตโดยสำนักพิมพ์เอกชน และการผลิตสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ในระหว่างปี พ.ศ. 2540 ถึง 2546 มีจำนวนไม่ถึงครึ่งหนึ่ง (50.00%) ของจำนวนสิ่งพิมพ์ทั้งหมด

ข้อเสนอแนะและการประยุกต์ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการจัดหาสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์และห้องสมุดที่เกี่ยวข้อง และในการผลิตสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

1. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ควรจัดหาสิ่งพิมพ์ในสาขานี้ให้ครบถ้วนทุกประเภท โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรในระดับปริญญาโท ควรจัดหาวิทยานิพนธ์และรายงานวิจัยจำนวนมากขึ้น เพื่อใช้ประกอบการค้นคว้าและการวิจัยของนักศึกษา
2. ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ควรจัดหาตำราทางด้านคหกรรมศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยของตนผลิตให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และให้นักศึกษาได้ใช้ประกอบการเรียน
3. ห้องสมุดควรจัดหาสิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ให้ครบถ้วนทุกเนื้อหา และจัดหาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สิ่งพิมพ์มีความทันสมัย

ข้อเสนอแนะต่อผู้ผลิต

1. สถาบันการศึกษา โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยควรผลิตตำราทางด้านคหกรรมศาสตร์เพิ่มมากขึ้น
2. หน่วยงานราชการ ควรผลิตหนังสือเรียน คู่มือครู / หนังสือหลักสูตร เพิ่มขึ้น และให้มีเนื้อหาที่ทันสมัย และควรผลิตหนังสือคู่มือในหัวข้อต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติ และเป็นประโยชน์ต่อบุคคลทั่วไปและผู้ประกอบวิชาชีพด้วย
3. สมาคมวิชาชีพทางด้านคหกรรมศาสตร์ควรผลิตสิ่งพิมพ์ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในวงการวิชาชีพ และเป็นการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน
4. ควรมีการผลิตตำรา หนังสือเรียน และคู่มือครูที่มีเนื้อหาการปรับปรุง และการ

ตกแต่งที่อยู่อาศัย เนื่องจากยังไม่มีการผลิตเนื้อหาดังกล่าวในสิ่งพิมพ์ทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว

5. ควรผลิตสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาผ้า เส้นใย เครื่องแต่งกายและศิลปสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น เพราะสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ค่อนข้างเก่าและมีจำนวนน้อย

6. ควรผลิตสิ่งพิมพ์ประเภท พจนานุกรม สารานุกรม และนามานุกรมทางด้านคหกรรมศาสตร์เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการอ้างอิงได้เป็นอย่างดี

7. สิ่งพิมพ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ควรมีภาพประกอบ และถ้าเป็นไปได้ควรมีภาพประกอบสี ส่วนหนึ่ง เพื่อให้สิ่งพิมพ์มีสีสันที่สวยงามและเป็นที่น่าสนใจของผู้ใช้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การใช้สารนิเทศของนักศึกษาสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
2. การใช้และความต้องการสารนิเทศทางด้านคหกรรมศาสตร์ของนักโภชนาการหรืออาจารย์ที่สอนคหกรรมศาสตร์ในมหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย